

Littafin Daniyel - Na dari da sittin da tara

Warware Zaren Annabci: Fahimtar Alamar “Kagara” a cikin Daniyel

Jeff Pippenger

2024-03-31

Aya ta goma, ta sura ta goma sha ɗaya ta Daniel, tana haɗa sakon ciki da na waje tare da kalmar “kagara.” Alaƙar da take yi da annabcin shekara sittin da biyar na Ishaya, tana bayyana “kagarar” annabcin waje a matsayin Rasha, da kuma “kagarar” cikin gida ta haikalin da Kristi yake tashi a cikin tarihin nan ɗaya. Kagara ta waje, wadda take a aya ta talatin da ɗaya aka bayyana a matsayin “wuri mai tsarki na ƙarfi,” tana wakiltar sarki ko masarauta ta duniya. Kagara ta ciki, ko kuwa wurin tsarki na ƙarfi na ciki, ita ce haikalin da Manzon Alkawari yake tashi cikin shekaru arba'in da shida.

A cikin Wuri Mafi Tsarki na wannan Haikali (kagara), Allah yana zaune a wuraren samaniya.

A cikin littafin Daniyel akwai kalmomin Ibrananci guda biyu da ake fassara su duka a matsayin “haikali.” Daya ita ce “miqdash,” ɗayar kuma ita ce “qodesh.” “Miqdash” na iya wakiltar haikalin arna, ko kuma haikalin Allah, ko ma sansani mai ƙarfi. “Qodesh” kuwa, ana amfani da ita ne kawai don wakiltar haikalin Allah a cikin Littafi Mai Tsarki. “Haikalin” (miqdash) na ƙarfi (kagara), a aya ta talatin da ɗaya ta sura ta goma sha ɗaya na Daniyel, an fassara shi a matsayin “haikalin ƙarfi,” kuma kalmar Ibrananci da aka fassara a nan da “haikali” ita ce “miqdash” wadda ke wakiltar Birnin Roma, wanda shi ne alamar ƙarfin Roma a tarihin Roma ta arna da kuma ta Paparoma. Daniyel ya yi amfani da waɗannan kalmomin Ibrananci guda biyu da matuƙar taka-tsantsan. A cikin ayoyin da su ne ginshiƙi na tsakiya na Adventism, muna samun kalmar “haikali.”

Sa'an nan na ji wani mai tsarki yana magana, sai wani mai tsarki kuma ya ce wa wancan mai tsarkin da yake magana, Har yausha ne wahayi game da hadayar kullum, da ketarewar rushewa, har a ba da haikalin da rundunar su kasance abin tattakawa a ƙarƙashin ƙafa? Sai ya ce mini, Har kwana dubu biyu da dari uku; sa'an nan za a tsarkake haikalin. Daniyel 8:13, 14.

Kalmar Ibrananci da aka fassara da “wuri mai tsarki,” a cikin ayoyin biyu, ita ce “qodesh,” kuma ana amfani da ita ne kawai don wakiltar Wuri Mai Tsarki na Allah. A aya ta goma sha ɗaya, wadda ke bayyana Roma ta arna, musamman kuma haikalin Pantheon a Birnin Roma, mun sami kalmar “wuri mai tsarki”, amma a wannan ayar kalmar Ibrananci ita ce “miqdash.”

Hakika, ya ɗaukaka kansa har ma zuwa ga shugaban rundunar; ta wurinsa kuma aka kawar da hadaya ta kullum, aka kuma rushe wurin haikalinsa mai tsarki. Daniyel 8:11.

“Wurin tsarki na ƙarfi” a aya ta talatin da ɗaya na Daniyel goma sha ɗaya ita ce kalmar Ibraniyanci “miqdash,” kuma tana bayyana da alaƙa da kalmar Ibraniyanci da aka fassara da “kagara” a ayoyi na bakwai da na goma a sura ta goma sha ɗaya. A aya ta bakwai sarkin kudu ya shiga kai tsaye cikin birnin Roma ya kama sarkin arewa da talala, gama ya shiga cikin kagararsa; amma a aya ta goma, sarkin arewa ya haura ne kawai “zuwa” ga “kagara,” domin ya tsaya a iyakar mulkinsa da

Masar. A kan iyakar Rafiya ne aya ta gaba za ta yi magana. “Wurin tsarki na karfi” a aya ta talatin da ɗaya shi ne “miqdash” na “kagara”.

Yaƙin iyaka a Raphia yana kwatanta yaƙin iyaka a Ukraine. Ana gane wannan tarihin annabci ta wurin fahimtar cewa “kai” mulki ne ko kuwa sarki ne; shi ne kagarar ƙarfinsa; amma annabcin yana magana ne game da gaskiya ta ciki da kuma ta waje. “Wuri mai tsarki na ƙarfi” ga layin waje ana wakilta shi da wuri mai tsarki na “miqdash”, kuma wuri mai tsarki na ƙarfi ga layin ciki ana wakilta shi da wuri mai tsarki na “qodesh”.

1844 zuwa 1863 yana wakiltar wani layin tarihin annabci wanda ke kwatanta hatimtar mutum ɗari da arba'in da huɗu. Shekaru dubu biyu da ɗari biyar da ashirin na watsewa a kan mulkin arewa sun ƙare a 1798, kuma wannan layi ɗaya na shekaru dubu biyu da ɗari biyar da ashirin a kan mulkin kudu ya ƙare a 1844. Waɗannan layuka biyu suna wakiltar ƙananan halin ɗan adam da kuma mafi girman halin ɗan adam. Kananan hali, wanda mulkin arewa yake wakilta, shi ne jiki, kuma mafi girman hali shi ne kai. Kai shi ne babban birnin mulkin, kuma shi ne sarki. Domin wannan kwatanci Kristi ya zaɓi Yahuza, mulkin kudu, domin ya sa sunansa a can, kuma babban birnin kuwa shi ne Urushalima. Urushalima ita ce inda Wuri Mai Tsarki na gaskiya na ƙarfi yake, kuma a cikin wannan Wuri Mai Tsarki akwai ɗakin kursiyin sarki, wanda shi ne kai.

“Lokuta bakwai” na Littafin Firistoci ashirin da shida su ne gaskiyar ƙarshe ta hatimi a shekara ta 1856, wadda aka nufa ta ba wata tuta ikon kammala aikin. Daga 1844 zuwa 1863, Almasihu ya nufa ya haɗa Allahntakarsa da 'yan'adamtaka har abada, amma 'yan'adam suka yi tawaye.

A wancan lokaci bai iya sāke kamannin ƙananan halin ɗan adam ba, gama wannan yana faruwa ne a zuwansa na biyu. Sa'an nan kuma zai sāke kamannin mafi girman halin ɗan adam zuwa surarsa, ta wurin haɗa kan ɗan adam da kan Allahntaka. Kai shi ne cibiyar mulki na mulkin. Kai shi ne sarki, kuma sa'ad da Kristi ya aiwatar da sāke-kamannin haɗuwar Allahntaka da ɗan adam, yana haɗa kan duka ɗan adam da Allahntaka a cikin Wuri Mai Tsarki a Urushalima, a cikin Wuri Mafi Tsarki, inda Kristi yake zaune tare da Ubansa.

Ga wanda ya yi nasara zan ba shi ya zauna tare da ni a kursiyina, kamar yadda ni ma na yi nasara, na kuma zauna tare da Ubana a kursiyinsa. Wanda yake da kunne, bari yā ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Ru'ya ta Yohanna 3:21, 22.

Almasihu ya yi alkawari cewa waɗanda (na Laodikiya), waɗanda suka yi nasara kamar yadda Shi ya yi nasara (kuma suka zama na Filadelfiya), za a zaunar da su tare da Shi, a wuraren samaniya.

Wanda ya aikata cikin Almasihu, sa'ad da ya tashe shi daga matattu, ya kuma zaunar da shi a hannun damansa a wuraren samaniya, ... Ya kuma tashe mu tare, ya kuma sa muka zauna tare a wuraren samaniya cikin Almasihu Yesu. Afisawa 1:20, 2:6.

Haɗewar sanduna biyun Ezekiyel (ɗan Adam tare da Allahntaka) ana cika shi ne a cikin Wuri Mai Tsarki na ƙarfin Allah (qodesh), a daidai lokacin da aka gane kagara ta ƙarfi (miqdash) a matsayin maɓallin annabci wanda yake haɗa duka layukan ciki da na waje na annabcin da Jibra'ilu ya zo domin ya sa Daniyel ya fahimta game da abin da zai auka wa mutanen Allah a lokacin hatimtar dubu ɗari da arba'in da huɗu. Almasihu ya yi nufin ya cika wannan aiki a cikin tarihin Millerite,

amma tayarwar shekarar 1863 ta hana aikin, duk da haka tarihin 1844 zuwa 1863 har yanzu yana nan a matsayin wani layi da yake kwatanta wannan aikin da aka yi koƙarin aiwatarwa.

Aya ta goma ta Daniel sura ta goma sha ɗaya tana ɗauke da mabuɗin fahimtar saƙon ciki da na waje na ayoyi goma sha ɗaya zuwa goma sha biyar, waɗanda suka shigo cikin tarihin annabcinmu a shekara ta 2014. Aya ta goma tana nuna shekara ta 1989, wadda ita ce lokacin ƙarshe a cikin motsin gyara na dubu ɗari da arba'in da huɗu, amma kuma tana ɗauke da mabuɗin da ke ba da damar a gane shekara ta 2014 a matsayin alamar hanya a cikin tarihin hatimintawa.

A ranar 22 ga Oktoba, 1844, Manzon Alkawari ya zo haikalin da Shi ne ya gina ba zato ba tsammani. Wannan alamar hanya tana wakiltar 11 ga Satumba, 2001, lokacin da mala'ika na uku ya sake zuwa, kuma ƙaho na bakwai ya sake fara busawa. Sa'an nan kuma tarihin 1840 zuwa 1844 shi ma ya kamata a maimaita shi, domin mala'ikan da ya sauko a ranar 11 ga Agusta, 1840, ba wani ne ƙasa da Yesu Almasihu ba, kuma aikinsa shi ne ya haskaka duniya da ɗaukakarsa.

1840 zuwa 1844 kuma yana wakiltar daga 11 ga Satumba, 2001 zuwa dokar Lahadi mai zuwa nan ba da daɗewa ba, kamar yadda 1844 zuwa 1863 kuma yake wakiltar 11 ga Satumba, 2001 zuwa dokar Lahadi mai zuwa nan ba da daɗewa ba. 'Yar'uwa White ta daidaita tarihin 1844 da tarihin gicciye, kuma gicciyen yana wakiltar rarrabuwar tarihi biyu na shekaru uku da rabi, waɗanda dukkansu suke daidaitawa da juna. Gicciyen ya tabbatar da cewa tarihin da ya gabata, wanda ya fara a 1840 ya kuma ƙare a 1844, da tarihin da ya biyo baya har zuwa 1863, tarihi biyu ne masu tafiya a layi ɗaya, waɗanda dukkansu suke wakiltar zaman hatimcewa.

Layin farko daga 1840 zuwa 1844 yana wakiltar nasarar Adventistocin Filadelfiya, ɗayan layin kuma daga 1844 zuwa 1863 yana wakiltar gazawar Adventistocin Laodikiya. An wakilci waɗannan rukuni biyu a cikin Daniel sura ta goma, domin Daniel, yana wakiltar budurwai masu hikima masu nasara a lokacin hatimtar dubu ɗari da arba'in da huɗu, ya ga wahayin, amma waɗanda suke tare da shi suka gudu daga wahayin.

Kuma a ranar ashirin da huɗu ga watan farko, sa'ad da nake a gefen babban kogin, wato Hiddekel; sai na ɗaga idanuna, na duba, ga shi kuwa wani mutum sanye da lilin, kuma an ɗaura wa ƙugunsa zinariya mai kyau ta Uphaz. Jikinsa kuma ya yi kama da dutse mai daraja na beryl, fuskarsa kuma kamar hasken walƙiya take, idanunsa kuma kamar fitilun wuta, hannuwansa da ƙafafunsa kuma kamar tagulla mai gogewa a launi, muryar maganarsa kuma kamar muryar taro mai yawa. Ni kuwa, Daniyel kaɗai ne na ga wahayin; gama mutanen da suke tare da ni ba su ga wahayin ba; amma wata babbar rawar jiki ta kama su, har suka gudu suka ɓoye kansu. Daniyel 10:4–7.

A cikin sura ta bakwai ta littafin Daniyel, bayan Daniyel ya ga wahayin namomin jeji masu farauta, Jibrilu ya zo domin ya bayyana masa wahayin.

Ni Daniyel na yi baƙin ciki a ruhuna a tsakiyar jikina, kuma wahayoyin kaina suka dame ni. Na matsa kusa da ɗaya daga cikin waɗanda suke tsaye a wurin, na tambaye shi gaskiyar dukan wannan. Sai ya faɗa mini, ya kuma sanar da ni fassarar waɗannan al'amura. Daniyel 7:15, 16.

A cikin sura ta takwas ta littafin Daniyel, bayan Daniyel ya ga wahayin dabbobin haikalin, Jibra'ilu ya zo domin ya bayyana masa wahayin.

Sai ya zama, sa'ad da ni, ni kuwa Daniyel, na ga wahayin, na kuma nemi ma'anarsa, sai ga shi, wani ya tsaya a gabana mai kama da mutum. Sai na ji muryar mutum a tsakanin gabarorin Ulai, wadda ta yi kira, ta ce, Jibra'ilu, ka sa wannan mutum ya fahimci wahayin. Daniyel 8:15, 16.

A cikin sura ta tara ta Daniyel, bayan Daniyel ya fahimci adadin shekarun da Irmiya ya bayyana, kuma waɗanda aka wakiltar a cikin rubuce-rubucen Musa a matsayin duka la'ana da kuma rantsuwar Allah, Jibrilu ya zo domin ya bayyana wahayin.

Yayin da nake magana, ina addu'a, ina kuma furta zunubina da zunubin mutanen Isra'ila, ina gabatar da rokona a gaban Ubangiji Allahna saboda tsattsarkan dutsen Allahna; eh, yayin da nake magana cikin addu'a, sai mutumin nan Jibrilu, wanda na gani a cikin wahayi tun da farko, aka sa ya zo da sauri cikin tashi, ya taɓa ni wajen lokacin hadayar yamma. Sai ya sanar da ni, ya yi magana da ni, ya ce, Ya Daniyel, yanzu na fito ne domin in ba ka basira da fahimta. Daniyel 9:20–22.

Saboda haka, bisa ga shaidu uku, dukansu daga littafin Daniyel, sa'ad da Jibra'ilu ya ce wa Daniyel a sura ta goma cewa ya zo ne domin ya sa Daniyel ya fahimci abin da zai sami mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe, Jibra'ilu yana fassara “marah” na jinsin mace, wahayin mai haddasawa, wanda Daniyel ya gani, alhali sauran rukunin suka gudu daga gare shi.

Yanzu na zo in sanar da kai abin da zai sami jama'arka a kwanaki na ƙarshe; gama wahayin yana nufin kwanaki masu yawa har yanzu. Daniel 10:14.

Wahayin da Daniyel ya gani, wanda ya haifar da rarrabuwa a tsakanin masu bi, shi ne wahayin bayyanar Almasihu, wahayin shekaru dubu biyu da ɗari uku, amma shi ne bayyana ta mata na wannan wahayin. Fahimtar wahayin bayyanar Almasihu ba zato ba tsammani a matsayin Manzon Alkawari ce ta canja Daniyel (da waɗanda Daniyel yake wakiltar), zuwa kamannin Almasihu. Abin da “ya auku wa mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe” ana wakiltar shi ta tarihin Millerites daga 1840 zuwa 1844, haka kuma ta Millerites daga 1844 zuwa 1863. Wani rukuni yana gudu daga wahayin cikin tawaye, wani kuma yana bin Almasihu ta wurin bangaskiya zuwa Wuri Mafi Tsarki, domin a zaunar da su tare da Shi a wurare na samaniya.

Amma sa'ad da Jibrilu yake fassara wahayin inda aka canja mutanen Allah na kwanaki na ƙarshe zuwa cikin siffar Almasihu, sai ya gabatar da tarihin zahiri na duniya. Jibrilu ya fassara wahayin Daniyel game da Almasihu a matsayin tarihin zahiri na lokacin hatimci na mutum ɗari da arba'in da huɗu. Sa'ad da aka kai ga tarihin 11 ga Satumba, 2001, a cikin fassarar Jibrilu, tarihin da aka jaddada a matsayin wanda yake gabanin dokar Lahadi ta aya ta goma sha shida, ana gane shi ne kaɗai da mabudin fahimta wanda aka wakiltar a matsayin “kagara” a aya ta goma. A ranar 11 ga Satumba, 2001, sakamakon kowane wahayi ya fara bayyana kamar kafafun da suke a cikin kafafu.

Sai maganar Ubangiji ta zo gare ni, tana cewa, Dan mutum, mene ne wannan karin magana da kuke yi a ƙasar Isra'ila, kuna cewa, Kwanaki suna ta tsawaita, kuma kowane wahayi yana ƙarewa a banza? Saboda haka ka ce musu, Ga abin da Ubangiji Allah ya faɗa; Zan sa wannan

karin magana ta daina, ba kuma za su sāke yin amfani da ita a matsayin karin magana a Isra'ila ba; amma ka ce musu, Kwanaki sun yi kusa, haka kuma cikas kowane wahayi. Gama ba za a kara samun wani wahayi na banza ko duba mai rudi a cikin gidan Isra'ila ba. Gama ni ne Ubangiji: zan yi magana, kuma maganar da zan fada za ta cika; ba za a kara jinkirta ta ba: gama a kwanakinku ne, ya gida mai tawaye, zan fadi magana, in kuma aikata ta, in ji Ubangiji Allah. Sai kuma maganar Ubangiji ta sāke zuwa gare ni, tana cewa, Dan mutum, ga shi, mutanen gidan Isra'ila suna cewa, Wahayin da yake gani na kwanaki masu yawa ne masu zuwa, kuma yana yin annabci ne game da zamanai masu nisa. Saboda haka ka ce musu, Ga abin da Ubangiji Allah ya fada; Ba za a kara jinkirta kome daga cikin maganganuna ba, amma maganar da na fada za a aikata ta, in ji Ubangiji Allah. Ezekeiel 12:21–28.

Daga cikin dukan kafafun annabci da ke juyawa a cikin wasu kafafun annabci a cikin wannan tarihin, akwai kafa guda daya wadda wahayi ya sanar da masu nazarin annabci na kwanaki na karshe cewa ita ce kafar da za a yanke makomarsu ta har abada a kanta. Ka'ida bisa ka'ida, wannan kafar dole ne ta kasance kuma wahayin da Daniyel ya gani wanda ya canza shi ya zama cikin surar Almasihu, domin wannan ne wahayin da ke bayyana abin da zai sami mutanen Allah a kwanaki na karshe.

“Ubangiji ya nuna mini a fili cewa za a kafa siffar dabbar kafin lokacin jarabawa ya kare; gama ita ce za ta zama babban gwaji ga mutanen Allah, wanda ta wurinsa za a kaddara makomarsu ta har abada. Matsayinka irin wannan cakuda ce ta rashin daidaito da sabani, har kadan ne kawai za a rufe.”

“A cikin Ru'ya ta Yohanna 13 an gabatar da wannan batu a sarari; [Ru'ya ta Yohanna 13:11–17, an kawo ayoyin].”

“Wannan ita ce gwajin da mutanen Allah dole ne su sha kafin a sa musu hatimi. Dukan wadanda suka tabbatar da amincinsu ga Allah ta wajen kiyaye dokarsa, kuma suka fi karbar asabar ta karya, za su tsaya a karkashin tuta ta Ubangiji Allah Jehovah, kuma za su karbi hatimin Allah mai rai. Wadanda kuwa suka mika gaskiyar da ta samo asali daga sama suka kuma karbi asabar ta Lahadi, za su karbi alamar dabbar.” Manuscript Releases, juzu'i na 15, 15.

Jarabawar da ake bayyana a matsayin jarabawar siffar dabbar nan tana da fuskoki biyu. Ita ce jarabawar da take bukatar dalibin annabci ya gane bunkasar siffar dabbar nan, wadda ita ce haduwar coci da gwamnati a cikin Amurka kafin dokar Lahadi. Haka kuma ita ce jarabawar da take haifar da ko dai siffar dabbar nan ko kuma siffar Almasihu a cikin wadanda Daniyel yake wakilta ko kuwa wadanda suka gudu. Rarrabuwar ta dogara ne a kan ko wadannan budurwai “suna ganin wannan babban wahayi,” kamar yadda Daniyel ya gani, ko kuwa suna gudu daga wahayin. Mabudin ganin babban wahayin ana wakilta shi ne da kalmar “kagara.”

Za mu ci gaba da wannan bincike a talifi na gaba.

“Mala'ikan nan mai iko wanda ya yi wa Yohanna umarni ba wani kasa da Yesu Almasihu ba ne. Sanya kafarsa ta dama a kan teku, da ta hagunsa a kan busasshiyar kasa, yana nuna bangaren da yake takawa a al'amuran karshe na babban rikici da Shaidan. Wannan matsayi

yana nuna ikonsa da mulkinsa mafi girma a kan dukan duniya. Rikicin ya ci gaba da karuwa cikin karfi da kuduri daga zamani zuwa zamani, kuma zai ci gaba da haka har zuwa al'amuran karshe, sa'ad da dabara ta kwara ta ikon duhu za ta kai matukarta. Shaidan, a haɗe da mugayen mutane, zai ruɗi dukan duniya da ikkilisiyoyin da ba su karɓi kaunar gaskiya ba. Amma mala'ikan nan mai iko yana neman a saurare shi. Yana yin kira da babbar murya. Zai nuna iko da hurumin muryarsa ga waɗanda suka haɗa kai da Shaidan domin su yi gaba da gaskiya.”

“Bayan waɗannan tsawa bakwai sun furta muryoyinsu, sai umarni ya zo wa Yohanna kamar yadda ya zo wa Daniyel game da karamin littafin nan: ‘Ka rufe waɗannan abubuwa da tsawa bakwai ɗin suka furta.’ Waɗannan suna da alaƙa da abubuwan da za su faru a nan gaba, waɗanda za a bayyana su bisa ga tsarinsu. Daniyel zai tsaya a rabonsa a karshen kwanaki. Yohanna yana ganin karamin littafin a buɗe. Sa'an nan annabce-annabcen Daniyel suna samun matsayinsu da ya dace a cikin sakonnin mala'iku na farko, na biyu, da na uku da za a ba duniya. Buɗe karamin littafin shi ne sakon da ya shafi lokaci.”

“Littattafan Daniyel da Ru'ya ta Yohanna ɗaya ne. Daya annabci ne, ɗayan kuma ru'ya ne; ɗaya littafi ne da aka hatimce, ɗayan kuma littafi ne da aka buɗe. Yohanna ya ji asiran da tsawa-tsawa suka furta, amma an umarce shi kada ya rubuta su.

“Haske na musamman da aka bai wa Yahaya, wanda aka bayyana a cikin tsawar bakwai, ya kasance zayyana abubuwan da za su faru a karkashin sakonnin mala'ika na fari da na biyu.”
The Seventh-day Adventist Bible Commentary, juzu'i na 7, 971.